

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/231/2016
Identifikačné číslo spisu:	1111244896
Dátum vydania rozhodnutia:	25.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1111244896.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. V., bytom M., zastúpená spoločnosťou FUTEJ & Partners, s.r.o., so sídlom Radlinského č. 2, 811 07 Bratislava, IČO : 35 955 341, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Daniel Futej, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, s o sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 214/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2015 sp. zn. 8 Co 112/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2015 sp. zn. 8 Co 112/2015, z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 28. apríla 2015 sp. zn. 8 Co 112/2015, potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) z 30. októbra 2014 č. k. 15 C 214/2011-205 v jeho odvolaní žalobkyne napadnutej časti ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V odôvodnení konštatoval, že napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie spočíva na vecne správnych skutkových a právnych záveroch. Konštatoval, že hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva žalobkyne na náhradu škody je zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Súd prvej inštancie podľa neho postupoval správne, keď v danej veci zisťoval základné predpoklady vzniku objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú Národnou bankou Slovenska (ďalej aj „NBS“) pri výkone dohľadu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého musia byť súčasne splnené tri podmienky, a to: 1/ existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, 2/ nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup súdu a 3/ príčinná súvislosť medzi škodou (nemajetkovou ujmom) a nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo preukázané, že by NBS nesprávne úradne postupovala spôsobom, ktorý jej vytýkala žalobkyňa. Žalobkyňa si musela byť vedomá, že s jej investíciou je spojené riziko. Pokiaľ ale napriek tomu investovala, nemôže byť jej finančná ujma pričítaná na ťarchu žalovanej. Aj podľa názoru odvolacieho súdu NBS pri výkone verejnej moci postupovala v

rozsahu svojich kompetencií daných jej zákonom, nedopustila sa žiadneho pochybenia a nepostupovala ani spôsobom nezlučiteľným s ochranou základných práv a ľudských slobôd, teda jej postup nemožno kvalifikovať ako nesprávny úradný postup v zmysle ust. § 9 zák. č. 514/2003 Z.z. Správny je podľa neho tiež právny záver súdu prvej inštancie, že nebola preukázaná ani príčinná súvislosť medzi konaním NBS a škodou žalobkyne. Odvolací súd ďalej uviedol, že pokiaľ ide o námietku žalobkyne, že súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie listinnými dôkazmi predpísaným spôsobom, odvolací súd ju považuje za nedôvodnú a účelovú, keď z obsahu zápisnice o pojednávaní konanom 30. októbra 2014 pred súdom prvej inštancie vyplýva, že strany boli oboznámené s obsahom listinných dôkazov predložených v priebehu konania. Na záver konštatoval, že súdu prvej inštancie nemožno vytýkať žiadne procesné pochybenie ani pochybenie pri skutkovom a právnom posúdení otázky vzniku nároku žalobkyne na náhradu škody, ktorá jej mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom NBS pri výkone dohľadu nad činnosťou Družstva a obchodníka s cennými papiermi, pričom žalobkyňa neuviedla ani v o svojom odvolaní žiadne nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali odlišné právne posúdenie tejto otázky odvolacím súdom a súd prvej inštancie sa v rámci predmetného konania vysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami uvádzanými v podanej žalobe a po dôkladnej úvahe vydal svoje rozhodnutie v súlade s platnou právnou úpravou, pričom svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodnil, a preto ani v tomto smere námietky žalobkyne nemožno podľa odvolacieho súdu považovať za opodstatnené.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorého prípustnosť odôvodňovala § 237 písm. f/ O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v zmysle Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 1. januára 2015 išlo o ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.; v ďalšom sa pod „O.s.p.“ rozumie Občiansky súdny poriadok v znení platnom do 30. júna 2016) a dôvodnosť § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako rozhodnutie súdu prvej inštancie) je vecne nesprávne a konanie je postihnuté inou vadou (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (R 111/1998). Podľa jej názoru odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o odvolaní žalobkyne svojvoľne, arbitrárne a formalisticky. Neprípustným spôsobom pracoval s doterajšou judikatúrou, keď judikatúru, ktorú považoval za vhodnú, citoval, ale ostatnú a rovnako dôležitú zamlčal, resp. ani nespomenul. Skutočnosť, že bez vysvetlenia opomenul pre účastníka konania priaznivú judikatúru, sama osebe významne oslabuje presvedčivosť písomného vyhotovenia jeho rozsudku, taktiež ide o jav, ktorý oslabuje predvídateľnosť súdneho rozhodnutia a preto ju v rozhodovacej praxi krajského súdu nemožno tolerovať. Odňatie jej možnosti konať pred súdom videla aj v nedoručení vyjadrenia žalovanej k jej odvolaniu (viď rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike). Ďalej poznamenala, že rozhodnutie odvolacieho súdu nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, ktoré vychádzajú z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, ktoré je neúplné. Rozsudok odvolacieho súdu je podľa nej nepreskúmateľný, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces, a teda k odňatiu možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolanie je preto prípustné a dôvodné. Odvolací súd a aj súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nezohľadnili, resp. nevyhodnotili správne žalobkyňou navrhnuté dôkazy, a to správu správcu konkurznej podstaty úpadcu - družstva o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7 C 206/2011, z ktorých jednoznačne vyplýva, že aktuálny stav konkurzu je taký, že objektívne vylučuje možnosť žalobkyne ako veriteľa uspokojiť sa z konkurzu sp. zn. 3 K 95/2010. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu označila dovolacie námietky žalobkyne za nedôvodné, rozhodnutia súdov za vecne správne a navrhla dovolanie zamietnuť alebo odmietnuť.

4. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas

strana sporu, zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

7. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom nejde o rozsudok, ktorý by mal znaky uvedené v § 238 ods. 2 a 3 O.s.p. Keďže prípustnosť dovolania z § 238 O.s.p. nevyplýva, je zjavné, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci a podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

8. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

9. Žalobkyňa v dovolaní namietla, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

10. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (viď napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

11. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

12. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

13. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

14. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

15. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobkyne (č. l. 220 spisu) sa písomne vyjadrila žalovaná (č. l. 239 spisu), žalobkyňa ale nemala možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd jej toto vyjadrenie žalovanej nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobkyni došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

16. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu - ako tomu nasvedčuje obsah spisu - došlo v preskúmvanej veci k procesnej nesprávnosti, na procesné dopady ktorej sa vzťahujú právne závery ESLP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike. Na tom nič nemení, že v preskúmvanej veci ide iba o jeden z viacerých (mnohých ďalších) prípadov, v ktorých je žalujúca strana zastúpená rovnakou advokátskou kanceláriou a že procesné úkony oboch sporiacich sa strán (napríklad žaloba, vyjadrenie k žalobe, odvolanie, vyjadrenie k odvolaniu, dovolanie, vyjadrenie k dovolaniu) bývajú podobné alebo až identické. Niet pochyb o tom, že žalobkyni mala byť daná možnosť oboznámiť sa s vyjadrením žalovanej k odvolaniu a že faktickým procesným postupom dovolacieho súdu bola žalobkyni táto možnosť upretá.

17. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

18. Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok dovolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.